

Espoon kaupunki
Tarkastuslautakunta

TOIMINTAKERTOMUS

29.2.2024

TARKASTUSLAUTAKUNNAN JA ULKOISEN TARKASTUKSEN YKSIKÖN TOIMINTAKERTOMUS TILIVUODELTA 2023

Tarkastuslautakunnan lakisääteiset tehtävät

Kuntalain mukaisesti valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta valmistelee hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat valtuuston päätettäväksi.

Tarkastuslautakunnan lakisääteisiin tehtäviin kuuluu arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Mikäli kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää, on tarkastuslautakunnan arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä. Tehtäviin kuuluu myös kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta huolehtiminen sekä sidonnaisuusilmoitusten ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvonta. Tarkastuslautakunnan ja ulkoisen tarkastuksen yksikön toimintaa sääntelee kuntalain lisäksi kaupungin hallintosääntö.

1 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Espoon valtuusto on asettanut tarkastuslautakunnan valtuustokaudeksi 2021–2025. Vuonna 2023 tarkastuslautakunnassa ovat toimineet seuraavat jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä:

Jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Paula Viljakainen, puheenjohtaja	Paula Utti
Elli Keisteri-Sipilä, varapuheenjohtaja	Pertti Lounamaa
Marita Backman	Charlotta Jakobsson
Timo Kallioja	Henri Kuro
Jarmo Kanerva	Mikko Ekström
Mikko Lievonen	Pirkko Kuusela
Sari Ojanen	Katariina Ahvonen
Aili Pesonen	Simo Repo
Mika Poutala 23.10.2023 asti/ Marko Tolonen	Sari Savela
Jaakko Ravald	Kari T. Nukala
Mari Rummukainen	Henrik Asplund
Tapio Valli	Tero Niemi 14.8.2023 asti/Eero Ojala
Marika Visakova 14.8.2023. asti/ Satu Ramsland	Satu Ramsland 14.8.2023 asti/ Marika Visakova

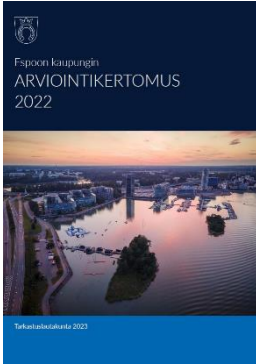

Maaliskuussa 2023 otetussa tarkastuslautakunnan yhteiskuvassa vasemmalta takarivissä Mika Poutala, Mikko Lievonen, Marita Backman, Tapio Valli, Timo Kallioja ja Sari Ojanen. Eturivissä vasemmalta Jaakko Ravald, Marika Visakova, Aili Pesonen, puheenjohtaja Paula Viljakainen, varapuheenjohtaja. Elli Keisteri-Sipilä sekä Jarmo Kanerva. Kuvasta puuttuu Mari Rummukainen. Kuva: Kerttu Photo & Production.

Tarkastuslautakunnan arviointityön toteuttaminen

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu lakisääteiseen valtuustokauden kattavaan arviointisuunnitelmaan sekä vuosittain laadittavaan tarkennettuun arviointiohjelmaan. Kauden 2021–2025 tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelman teemana on arvioida kaupungin palvelujen tuloksellisuutta sekä saavutettavuutta. Arviointikaudella arvioinnin painopistealueina ovat kestävän kehityksen edistäminen Espoon kaupunkiympäristössä sekä Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelman toteuttaminen. Arviointikaudella seurataan valtuustokauden Espoo-tarinan toteuttamista, sitovien tulostavoitteiden asettamista, toteutumista ja raportointia sekä vaikuttavuutta. Tarkastuslautakunta on osallistunut vuosittain pääkaupunkiseudun kaupunkien sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin tarkastuslautakuntien yhteisarviointiin. Vuoden 2022 Lasten ja nuorten hyvinvoinnille asetettujen tavoitteiden edistämisestä koskevan yhteisarvioinnin tuloksista raportoitii valtuustolle keväällä 2023.

Vuoden 2023 arviointiohjelma hyväksyttiin tarkastuslautakunnan kokouksessa 31.5.2023. Arviointiohjelma vuodelle 2023 sekä -suunnitelma vuosille 2021–2025 on esitetty ulkoisen tarkastuksen ja tarkastuslautakunnan verkkosivuilla osoitteessa <https://www.espoo.fi/fi/espoo-kaupunki/paatoksenteko/ulkoinen-tarkastus#section-23641>.

Arvioinnin tulokset julkistetaan vuosittain toukokuussa valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Tarkastuslautakunnan arviointikertomukset vuosilta 2018–2022 sekä lausunnot valtuustolle vuosilta 2019–2023 ovat luettavissa osoitteessa www.espoo.fi/arviointikertomus. Valtuusto käsitteli vuoden 2022 arviointikertomusta kokouksessaan 15.5.2023 ja velvoitti kaupunginhallituksen pyytämään lautakunnilta selvitykset ja kuvaukset toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tai on ryhdyttävä arviointikertomuksessa esitettyjen epäkohtien korjaamiseksi sekä toimittamaan ne käsiteltäväksi valtuustolle ja tiedoksi tarkastuslautakunnalle osavuositarkastuksen käsittelyn yhteydessä. Valtuusto antoi kaupunginhallitukselle tehtäväksi huomioida arviointikertomuksessa tehdyt havainnot seuraavassa talousarviovalmistelussa ja tilinpäätöksen laadinnassa.

Syksyllä 2023 tarkastuslautakunta antoi valtuustolle erillislausunnot kaupungin toisesta ja kolmannelta osavuositarkastuksesta sekä konserniraporteista, jotka käsiteltiin valtuuston kokouksissa loka- ja joulukuussa. Syyskuun valtuuston kokouksessa käsiteltiin vuoden 2022 arviointikertomushavaintoihin annetut vastaukset kolmannen osavuositarkastuksen käsittelyn yhteydessä. Valtuuston päätös on luettavissa kaupungin verkkosivuilla osoitteessa <https://espoo.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023968-5>. Lokakuun valtuuston kokouksessa merkittiin tiedoksi tarkastuslautakunnan valvomat sidonnaisuusilmoitukset, jotka ovat ajantasaisina luettavissa verkkopalvelussa osoitteessa <https://asiointi.asiat.fi/Sidonnaisuusrekisteri/Julkaisu/Index/JnGDk3dMvKRY4NOBL5yLwOeXP18jbBWo>.

Yhteenveto tarkastuslautakunnan ja sen jaostojen kokouksissa käsitellyistä aiheista

Vuonna 2023 tarkastuslautakunnalla oli 16 kokousta. Hallintosäännön mukaisesti tarkastuslautakunta voi asettaa keskuudestaan jaostoja, jotka suorittavat kaupungin arviointia päätetyn vastuualuejaon mukaisesti ja raportoivat lautakunnalle. Tarkastuslautakunta on asettanut kaksi jaostoa, ja molemmilla jaostoilla oli neljä kokousta vuoden 2023 aikana.

Vuonna 2023 tarkastuslautakunta käsitteli kokouksissaan muun muassa talouteen, investointeihin ja konserniin liittyviä aiheita. Kaupungin ja konsernin tilinpäätös sekä rahastosijoitusten kehitys ja henkilöstöä koskevat tunnusluvut esiteltiin tarkastuslautakunnalle maaliskuussa 2023. Tarkastuslautakunta keskusteli ajankohtaisista asioista kaupunginhallituksen puheenjohtajiston sekä kaupunginjohtajan kanssa kevään 2023 kokouksissaan. Keväällä 2023 arvioitiin poikkihallinnollisten kehitysohjelmien toteuttamista sekä Enter Espoo Oy:n toimintaa ja näiden arviointien tulokset on esitetty vuoden 2022 arviointikertomuksessa. Tarkastuslautakunta sai selvityksen Tilapalvelut-liikelaitoksessa ilmenneen väärinkäytöstpauksen käsittelystä sekä käynnistetyistä kehittämis- ja varautumistoimenpiteistä elokuun kokouksessaan. Sisäisen tarkastuksen vuoden 2023 toimintasuunnitelma merkittiin tiedoksi elokuussa. Turvallisuudesta ja varautumisesta kuultiin esittely lokakuun kokouksessa. Konsernin omistajapolitiikasta ja konserniohjauksesta saatiin esittely marraskuussa. Konserniyhteisöistä arvioinnin kohteina olivat HSL-kuntayhtymä sekä Länsimetro Oy.

Tarkastuslautakunnan I jaoston arviointikohteita olivat elinvoiman tulosalueelta Harrastamisen Suomen malli ja Espoon harrastuspolku kulttuuri- ja liikuntapalveluissa sekä iäkkäiden ja erityisryhmien kulttuuri- ja liikuntapalvelut. Kasvun ja oppimisen toimialalta arvioinnin kohteina olivat varhaiskasvatuksen palvelut ja palvelujen laatu, oppimisen tuki ja inklusio esi- ja perusopetuksessa sekä suomi/ruotsi toisena kielenä oppilaiden tukeminen. Elinvoiman tulosalueelta sekä kasvun ja oppimisen toimialalta arvioitiin nuorisopalveluja, nuorten työllisyyden edistämistä ja Ohjaamotalo-toimintaa. Lisäksi arvioitiin henkilöstön pito- ja vetovoimaa kasvun ja oppimisen toimialalla.

II jaoston arviointikohteita olivat kaupunkiympäristön toimialalta luonnon monimuotoisuus sekä ympäristöterveydenhuolto sekä rakennusten ja rakennetun ympäristön esteettömyys ja turvallisuus. Elinvoiman tulosalueen ja kaupunkiympäristön toimialalta arvioinnin kohteina olivat luonto ja lähiliikuntapalvelut sekä ulkoliikunta-alueiden ja reittien infra. Lisäksi arvioitiin kaupungin taseyksiköitä.

Tarkastuslautakunnan koulutukset

Tarkastuslautakunnan jäseniä osallistui toukokuussa järjestettyyn Auditio 2023-konferenssiin, marraskuussa järjestettyyn Arviointiseminaariin sekä PKS-kaupunkien ja HUS:in yhteiseen seminaariin, jonka aiheina olivat terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, hallitusohjelmassa olevat kuntia ja HUS-yhtymää koskevat linjaukset, tilintarkastuksen valvonta ja julkisektorin tilintarkastusjärjestelmä sekä pks-tarkastuslautakuntien arviointikäytännöt.

Tarkastuslautakunta järjesti marraskuussa 2023 yhteisseminaarin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen tarkastuslautakunnan kanssa. Koulutuksen aiheena oli terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yhteistyö ja rajapinnat.

2 KAUPUNGIN JA KONSERNIYHTEISÖJEN LAKISÄÄTEINEN TILINTARKASTUS

Kuntalain mukaan valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön, jonka on määrättävä vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi JHT-tilintarkastaja. Tilintarkastaja toimii tehtävässään virkavastuulla. Kaupungin tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kaupungin tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

Kuntalain mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Tilintarkastuskertomuksessa on esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenille ja johtaville viranhaltijoille (tilivelvolliset) myöntää vastuuvapaus.

Kaupungin ja sen konserniyhteisöjen lakisääteisenä tilintarkastusyhteisönä toimii valtuuston vuonna 2021 tekemän päätöksen mukaisesti BDO Auditor Oy. Päätökseen sisältyivät optiot. Vuoden 2023 option käytöstä päätettiin tarkastuslautakunnan lokakuun 2022 kokouksessa ja vuosien 2024–2026 option käytöstä lokakuun 2023 kokouksessa. Lakisääteisen tilintarkastuksen lisäksi tilintarkastusyhteisöltä voidaan ostaa esimerkiksi ulkopuolista rahoitusta saaneiden hankkeiden tilintarkastuksia ja muita tarpeellisia erillistarkastuksia ja -selvityksiä.

Kaupungin vastuunalainen tilintarkastaja KHT, JHT Tiina Lind raportoi sopimuksen mukaisesti tarkastuslautakunnalle kolme kertaa vuodessa tarkastustyönsä tuloksista. Vastuunalainen tilintarkastaja antoi huhtikuussa 2023 tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2022 tarkastuslautakunnalle ja edelleen valtuustolle, joka merkitsi tilintarkastuskertomuksen tiedoksi kokouksessaan 15.5.2023. Tilintarkastuskertomus on verkkosivuilla osoitteessa <https://espoo.oncloudos.com/cgi/DRE-QUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023899-4>. Samassa asiakohdassa valtuusto tarkastuslautakunnan ehdotuksesta hyväksyi vuoden 2022 tilinpäätöksen sekä myönsi vastuuvapauden toimielinten jäsenille ja tehtävälalueiden johtaville viranhaltijoille tilikaudelta 2022.

Konsernin päävastuullisina tilintarkastajina ovat vuonna 2023 toimineet KHT Sirpa Bergström – Espoon Asunnot Oy ja Länsimetro Oy sekä KHT Laura Castrén – muut tytäryhteisöt.

3 ULKOISEN TARKASTUKSEN YKSIKKÖ

Ulkoiseen tarkastukseen kuuluu tarkastuslautakunnan ja JHT-tilintarkastajan lisäksi tarkastuslautakunnan alaisuudessa kaupungin muusta organisaatiosta ja johdosta riippumattomana toimiva ulkoisen tarkastuksen yksikkö, jonka tehtävät on määritelty kaupungin hallintosäännössä.

Ulkoisen tarkastuksen yksikön tehtävät

Ulkoisen tarkastuksen yksikön tehtävänä on hallintosäännön mukaisesti valmistella tarkastuslautakunnan ja sen jaostojen käsiteltäväksi tulevat asiat ja avustaa JHT-tilintarkastajaa sekä tilikauden aikaisissa tarkastuksissa että tilinpäätöstarkastuksessa. JHT-tilintarkastajan avustamiseen käytetään sopimuksen mukaisesti 70 päivää vuosittain. Tarkastusten tulokset on raportoitu tarkastuslautakunnalle JHT-tilintarkastajan antamissa raporteissa. Lisäksi yksikkö tekee oman tarkastusohjelmansa mukaisia tarkastuksia, joista raportoidaan tarkastuslautakunnalle ja tarkastusten kohteille.

Yksikköä johtava kaupunginreviisori, JHTT Virpi Ala-aho toimii tarkastuslautakunnan esittelijänä ja vastaa yksikön valmistelu- sekä arviointi- ja tarkastustyöstä kokonaisuutena. Kaupunkitarkastajat tekevät arviointi- ja tarkastustyötä omien vastuualueidensa mukaisesti. Tarkastuslautakunnan ja sen II jaoston sihteerinä sekä kaupunginreviisorin sijaisena toimi eläköitymiseensä 4.6.2023 saakka kaupunkitarkastaja Riitta Björklund. Tämän jälkeen tarkastuslautakunnan sihteerinä ja kaupunginreviisorin sijaisena on toiminut kaupunkitarkastaja Jussi Lepistö. Kaupunkitarkastaja Aino Jalli toimii I jaoston sihteerinä. Yksikössä työskentelee lisäksi kaupunkitarkastaja Heidi Väyrynen.

Ulkoisen tarkastuksen yksikön henkilöstön koulutukset ja kehittämistoiminta

Arviointi- ja tarkastustyönsä kehittämiseksi yksikön viranhaltijat osallistuvat edellä mainittujen tarkastuslautakunnan koulutusten lisäksi sekä ulkoisiin että kaupungin sisäisiin ajankohtaisiin koulutuksiin ja infotilaisuuksiin. Ulkoisen tarkastuksen yksikön arviointi- ja tarkastusperiaatteet olivat päivitettävänä vuonna 2023.

Kaupunginreviisori toimii Patentti- ja rekisterihallituksen Tilintarkastusvalvonnan julkissektorin laatujaoston jäsenenä. Hän toimii lisäksi Suomen Tilintarkastajat ry:n julkissektorin tarkastuksen JHT-toimikunnassa, jonka tehtäviin kuuluu muun muassa päivittää Julkishallinnon hyvä tilintarkastustapa -suositusta. Kaupunginreviisori toimii Julkishallinnon tarkastajien yhdistyksen puheenjohtajana ja Kelan tilintarkastajistossa varatilintarkastajana.

4 TARKASTUSLAUTAKUNNAN JA TILINTARKASTUKSEN VUODEN 2023 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA TILINPÄÄTÖS

Valtuusto myönsi vuoden 2023 talousarviossa tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen vuoden 2023 toimintamenoihin 921 000 euroa. Menot alittuivat henkilöstökuluissa ja ulkoisten palvelujen ostoissa. Henkilöstömenot alittuivat loppuvuoden henkilöstövajeen takia. Lisäksi tarkastuslautakunta varautuu vuosittain ennakoimattomiin asiantuntijapalveluiden ostoihin, joita ei vuonna 2023 käytetty. Koulutusmäärärahat sekä matkakuluihin varatut määrärahat alittuivat. Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen toteutuneet toimintamenot olivat vuoden 2023 tilinpäätöksessä 696 000 euroa.

Virpi Ala-aho, Kaupunginreviisori, JHTT